

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 6Co/342/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1110235377
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 10. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Murgaš
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2013:1110235377.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v právnej veci žalobkyne: B. S., N. A.Á. X.. Č.. XX, U., zast. advokátom JUDr. Milanom Cívikom, Súťažná ul. č. 5, Bratislava, proti žalovanej: Slovenská republika, zast. Ministerstvom spravodlivosti SR, Župné nám. č. 13, Bratislava, o náhradu škody, na odvolanie žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I z 19. apríla 2012 č. k. 9C 96/2010- 76, pomerom hlasov 3:0, takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa sa z r u š u j e a vec sa mu v r a c i a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyňi 31 382,47 eur a povinnosť nahradiť žalobkyňi na účet jej právneho zástupcu trovy právneho zastúpenia 2 385,31 eur, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Súd prvého stupňa vykonaným dokazovaním zistil, že žalobkyňa bola príslušníčkou Policajného zboru SR a pracovala na Úrade hraničnej a cudzineckej polície PZ S. ako starší referent. Vyšetrovateľ PZ uznesením z 1. 7. 2003 č. ČVS:KÚJP-17/OVVK-2003-SY vzniesol proti žalovanej obvinenie pre spáchanie trestného činu prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1, 2 Tr. zák. spolupáchatelstvom a trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. Tieto trestné činy mala žalobkyňa spolu s ďalšími 19 obvinenými spáchať tak, že v presne nezistenom čase od začiatku roku 2002 do 30. 6. 2003 na hraničnom prechode medzi Slovenskou republikou a Maďarskou republikou S. - Parassapuszta žiadali neoprávnene od občanov Rumunska finančnú hotovosť - úplatok od 500 do 1 000 Ft na osobu za vystavenie potvrdenia do cestovného dokladu o vstupe na územie Slovenskej republiky, pričom mali vedomosť o tom, že občania F. zneužívajú vstup na územie SR s úmyslom získať potvrdenie o opustení územia Maďarskej republiky a tak získať možnosť pobytu v MR na ďalších 30 dní, ktorú finančnú hotovosť prijímali tým spôsobom, že vodiči privážajúci občanov F. na motorových vozidlách k hraničnému priechodu odovzdali s cestovnými dokladmi aj finančnú hotovosť vloženú do technického preukazu motorového vozidla alebo do cestovného dokladu službu konajúcim pracovníkom OHCP PZ S. na vstupe do SR, ktorí túto prevzali, a až následne rozhodli o vystavení predmetného potvrdenia do cestovného dokladu, čím konali v rozpore s § 6 ods. 1 písm. e/ zák. č. 48/2002 Z.z. a s § 8 ods. 1, 3 zák. č. 171/1993 Z.z. Minister vnútra SR personálnym rozkazom č. 297 z 8. 8. 2003 prepustil žalobkyňu zo služobného pomeru príslušníka PZ z dôvodu, že žalobkyňa v presne nezistenom čase v období od 19. 9. 2002 do 28. 4. 2003 počas výkonu služby pri vybavovaní osôb prekračujúcich štátnu hranicu z územia O. republiky na územie Z. republiky, ktorí boli prevážne držiteľmi cestovného dokladu F. republiky, neoprávnene preberala od týchto osôb finančnú hotovosť vo výške do 1 500 forintov. Túto finančnú hotovosť preberala ako úplatu za to, že do ich cestovného dokladu odtlačila priechodovú pečiatku o ich vstupe na územie Slovenskej republiky, čím im umožnila ich opätovný legálny pobyt na území O. republiky po dobu ďalších 30 dní. Týmto konaním žalobkyňa porušila služobnú prísahu a služobnú povinnosť zvlášť hrubým spôsobom. Minister vnútra SR rozhodnutím z 20. 10. 2003 č. KM-210/PK-2003 zamietol rozklad žalobkyne proti personálnemu rozkazu č. 297 z 8. 8. 2003 a toto rozhodnutie potvrdil. Úrad špeciálnej prokuratúry uznesením z 18. 1. 2008 č. VII Gv 117/04-114 zastavil trestné stíhanie vedené proti žalobkyňi a ďalším 19 obvineným z dôvodu,

že skutok nespáchali obvinení. Z tohto skutkového stavu súd prvého stupňa vyvodil záver, že žaloba je dôvodná. Súd prvého stupňa poukázal na to, že ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené, alebo ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má pri splnení ďalších predpokladov (§ 1 až § 4 zák. č. 58/1969 Zb.) nárok na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Toto právo nemá ten, kto si obvinenie zaviniť sám, a ten, kto bol spod obžaloby oslobodený alebo bolo trestné stíhanie proti nemu zastavené len preto, že nie je za spáchaný trestný čin zodpovedný alebo mu bola udelená milosť alebo trestný čin bol amnestovaný, čo však nie je prípad žalobkyne. Žalobkyni preto podľa súdu prvého stupňa vznikol nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím v zmysle zák. č. 58/1969 Zb. Nezákonným rozhodnutím bolo uznesenie o vznesení obvinenia. Pokiaľ ide o výšku škody, súd prvého stupňa priznal žalobkyni náhradu za stratu na zárobku vo výške rozdielu medzi jej priemerným zárobkom pred vydaním uznesenia o vznesení obvinenia a to za obdobie od 1. 9. 2003 do 1. 2. 2006 a od 1. 6. 2006 do 30. 9. 2006. Strata na zárobku predstavuje sumu 18 969,93 eur. Ďalej súd prvého stupňa priznal žalobkyni náhradu nákladov na jej obhajobu v trestnom konaní vo výške spolu 2 412,54 eur. Napokon súd prvého stupňa žalobkyni priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 10 000 eur, keďže len konštatovanie porušenia právania je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na to, že došlo k vážnemu zásahu do osobnostných práv žalobkyne. O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu podala odvolanie žalovaná. Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietne. Namietla, že strata na zárobku je v príčinnej súvislosti s personálnym rozkazom Ministra vnútra SR, ktorým bola žalobkyňa prepustená zo služobného pomeru príslušníčky Policajného zboru SR. Neexistuje teda podľa žalovanej príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím - uznesením o vznesení obvinenia a stratou na zárobku. Uvedený personálny rozkaz bol vydaný v zmysle Správneho poriadku. Súd prvého stupňa neskúmal, či žalobkyňa využila svoje právo na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu súdom. Navyiac, predmetný personálny rozkaz je naďalej právne platný, pretože rozklad žalobkyne, ktorým ho napadla, bol zamietnutý. V časti náhrady za stratu na zárobku žalovaná namietla tiež nedostatok svojej pasívnej vecnej legitímácie, keďže tento nárok súvisí v rozhodnutím vydaným v trestnom konaní. V časti náhrady trov obhajoby v trestnom konaní žalovaná namietla, že suma 50 000 Sk (1 659,70 eur) je pravdepodobne zmluvnou odmenou. Zmluvná odmena advokáta však nemá žiaden vplyv na vyčíslenie náhrady trov konania v súdnom konaní. V tomto prípade súd v zmysle § 151 ods. 5 O.s.p. určuje výšku trov konania podľa tarifnej odmeny v súlade s vyhl. č. 655/2004 Z.z. Ak zmluvná odmena presiahne tarifnú odmenu za úkony právnej služby, za tento rozdiel nemôže zodpovedať štát, ktorý nebol účastníkom zmluvného vzťahu a nemohol teda ovplyvniť jeho obsah. Preto je žalovaná toho názoru, že aj v konaní o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím treba vychádzať z tarifnej odmeny advokáta v trestnom konaní. Napokon žalovaná v odvolaní namietla, že nedošlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobkyne zo strany orgánov činných v trestnom konaní, pretože ide o situáciu, kedy nad individuálnymi záujmami fyzických osôb prevažuje závažnejší, významnejší a funkčne vyšší verejný záujem.

Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok, prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok nie je vecne správny.

Predpokladmi vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím sú 1/ existencia nezákonného rozhodnutia, 2/ vznik škody, 3/ príčinná súvislosť medzi nimi, 4/ zrušenie rozhodnutia pre nezákonnosť príslušným orgánom. V prejednávanej veci formálne nedošlo k zrušeniu uznesenia o vznesení obvinenia proti žalobkyni príslušným orgánom. Odvolací súd však poukazuje na ustálenú judikatúru, podľa ktorej pri posudzovaní nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, zastavenie trestného stíhania, ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. M Cdo 15/2009). Odvolací súd teda súhlasí so záverom súdu prvého stupňa, že nezákonným rozhodnutím je v prejednávanej veci uznesenie o vznesení obvinenia z 1. 7. 2003 č. ČVS:KÚJP-17/OVVK-2003-SY.

Personálnym rozkazom Ministra vnútra SR z 8. 8. 2003 č. 297 bola žalobkyňa prepustená zo služobného pomeru príslušníka Policajného zboru SR. V odôvodnení tohto rozhodnutia sa uvádza, že žalovaná sa k protiprávnemu konaniu, pre ktoré bola prepustená zo služobného pomeru príslušníka PZ, priznala vo svojej výpovedi uskutočnenej pred vyšetrovateľom PZ dňa 2. 7. 2003. Túto skutočnosť súd prvého stupňa ponechal bez povšimnutia. Pritom odvolací súd je toho názoru, že bolo by v rozpore s dobrými mravmi a so zásadou spravodlivého usporiadania občianskoprávných vzťahov, ak by žalobkyni bol priznaný nárok na náhradu škody za situácie, keď sa k svojmu protiprávnemu konaniu priznala. Inými

slovami, nie je možné pripustiť, aby za tohto stavu žalobkyňa zo svojho konania finančne profitovala. Na tom nič nemení to, že žalobkyňa následne v rámci prípravného konania trestnú činnosť poprela.

Z týchto dôvodov odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. a podľa ods. 2 tohto ustanovenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V ňom sa bude súd prvého stupňa musieť oboznámiť s obsahom zápisnice o výsluchu žalobkyne uskutočneného dňa 2. 7. 2003 a vypočuť vyšetrovateľa PZ, ktorý žalobkyňu vypočúval. Ak sa preukáže, že žalobkyňa sa skutočne k protiprávnemu konaniu priznala, nebude možné žalobe vyhovieť.

Pokiaľ ide o výšku škody, odvolací súd sa stotožňuje so žalovanou v tom, že strata na zárobku žalobkyni vznikla v príčinnej súvislosti s vyššie uvedeným právne platným personálnym rozkazom Ministra vnútra SR z 8. 8. 2003 č. 297, ktorým bola žalobkyňa prepustená zo služobného pomeru príslušníka PZ. Neexistuje teda príčinná súvislosť medzi uznesením o vznesení obvinenia a vznikom straty na zárobku. Súčasne sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje so žalovanou v tom, že škodou spôsobenou nezákonným rozhodnutím môže byť iba tarifná odmena advokáta v trestnom konaní (trovy obhajoby) a nie teda aj zmluvná odmena advokáta. V tomto ohľade odvolací súd v celom rozsahu poukazuje na odvolaciu argumentáciu žalovanej.

Nezákonné rozhodnutie (uznesenie o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia) bolo vydané dňa 1. 7. 2003, teda ešte pred tým, než nadobudol účinnosť zák. č. 514/2003 Z.z.; tento zákon nadobudol účinnosť dňa 1. 7. 2004. Preto treba vec posúdiť podľa zák. č. 58/1969 Zb. (§ 27 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z.). Zák. č. 58/1969 Zb. neupravuje možnosť priznať poškodenému v rámci náhrady škody aj náhradu nemajetkovej ujmy. Najvyšší súd SR v rozsudku z 31. 5. 2007 sp. zn. 4 Cdo 177/2005 zaujal stanovisko, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch možno priznať v súlade s čl. 5 ods. 1 a ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, i keď nárok na odškodnenie väzby vznikol podľa § 5 ods. 1 zák. č. 58/1969 Zb. V odôvodnení tohto rozhodnutia najvyšší súd uviedol, že nakoľko Dohovor umožňuje v uvedenom článku odškodnenie aj nemateriálnej ujmy, má jeho aplikácia, pokiaľ ide o obsah pojmu škoda, prednosť pred vnútroštátnou úpravou. Preto žalobu žalobkyne v časti náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nemožno zamietnuť iba preto, že vec treba posúdiť podľa zák. č. 58/1969 Zb. Odvolací súd je však toho názoru, že za situácie, keď sa žalobkyňa k svojmu protiprávnemu konaniu priznala, nie je možné urobiť záver, že by zo strany orgánov činných v trestnom konaní došlo k neoprávnenému zásahu do jej osobnostných práv. Okrem toho, bude treba vysporiadať sa s tvrdením žalovanej, že o neoprávnený zásah do osobnostných práv sa nejedná v prípade, kde je zásah dovolený zákonom a kde nad individuálnymi záujmami fyzickej osoby prevažuje závažnejší vyšší verejný záujem. V novom rozhodnutí o veci súd prvého stupňa rozhodne o trovách prvostupňového i odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.